

Autosnelweg A1



A1

Hengelo - Amsterdam

 = 162 km. Lang.
Van  Hengelo - Deventer - Apeldoorn - Amersfoort - Hilversum – Amsterdam.
 = Provincialenweg.  = Europaweg.

Uitrit 34 De Lutte km 175,7	 De Lutte - Denekamp	
------------------------------------	--	---

De Lutte

- De Lutte heeft 22 800 inwoners.
- De gemeente ligt in Twente, in het uiterste oosten van de provincie, tegen de grens met Duitsland en omvat de onderdelen Beuningen, Glane, Losser (gemeentebestuur), De Lutte en Overdinkel.
- Het grondgebied wordt doorstroomd door de Dinkel.
- Ten noordoosten van De Lutte ligt het uitgestrekte natuurgebied Lutterzand.
- Het gebied is ten dele heuvelachtig en het bestaat uit naald- en loofbos, cultuurland, vennen, zandverstuivingen en heideveldjes.
- Arboretum Poort Bulten aan de Lossersestraat staat bekend om de verschillende veelal waardevolle en zeldzame soorten bomen en heesters.
- Er zijn naambordjes bij geplaatst met daarop de Latijnse en Nederlandse naam.
- Het park is dagelijks geopend.

Uitrit 33 Oldenzaal / Zuid km 169,5	 ➔ Twente, Losser	
--	---	---

Oldenzaal

- Oldenzaal ligt in Oost-Twenthe, en heeft een oppervlakte van 16,30 km², met 30 700 inwoners.
- In deze oudste stad van Twente werd in 945 de imposante Plechelmusbasiliek gebouwd.
- Het oude deel in romaanse stijl is uit ca. 1150 en de zware toren uit de tweede helft van de 13^{de} eeuw.
- In de kolossale klokkenkamer hangt een beiaard van 46 klokken.
- Tot het interieur behoort o.a. een zilveren borstbeeld van de bisschop uit 1438: bezichtiging via de VVV.

Uitrit 32 km 166,7 Oldenzaal	N342 Oldenzaal / Ootmarsum	
	N342 Denekamp	

Oldenzaal

- Het Oudheidkundig museum Het Palthehuis, Marktstraat. is ondergebracht in een patriciër huis met een typisch Twents interieur.
- Er is o.a. een volledig ingerichte 19^{de} eeuwse apotheek en een weefkamer te zien; dagelijks m.u.v. maandag geopend.
- Boeskool is lós in een folkloristisch feest met diverse evenementen, dat jaarlijks in juli wordt gehouden.
- Langs de rijksweg naar Hengelo ligt het recreatiepark Het Hulsbeek met speel-, zwem-, vis- en roeivijvers, stranden, kabel waterskibaan, bootverhuur, speeltuin, kartingbaan en vele andere attracties.
- In de omringende bossen zijn gemarkeerde wandelingen uitgezet.

Twente en het Stiepelteken

- De stiepel is, ook constructief gezien, hecht verbonden met de ontwikkeling van het middeleeuwse hallehuis in Oost-Nederland en West-falen.
- Het los hoes (onverdeeld hallehuis) dat volgens de jongste onderzoeken omstreeks 1100 zal zijn ontstaan, voldeed voor het eerst aan de behoefte, een dorsdeel te creëren, voor de gestegen oogstproductie.
- De potstal bevond zich aan weerszijden van de middenbeuk, verdiept aangelegd.
- De later tot regionale vormen geëvolueerde deeldeuren werden in deze periode voor het eerst toegepast.
- Ze waren hoofdzakelijk voor het inrijden van de oogstwagens en het in- en uitdrijven van de veestapel.
- De stiepel is in of na de 14^{de} eeuw in zwang gekomen, omdat de inrijmogelijkheid optimaal moest zijn, in verbond met verdere technische en agrarische vernieuwingen.
- De paal stond onder in de 'zul' of houten balk in het rechthoekige stiepelgat.
- Het bovenstuk eindigde in de houten toog van de 'niendeuren', oorspronkelijk in de gebintbalk.

- Zo kan ook een verdwenen achtergevel worden herkend en gereconstrueerd, als de boerderij met één of meer gebinten is vergroot.
- In de eerst plaats heeft de stiepel een constructieve functie als houten paal waartegen de inrijdeuren gesloten kunnen worden.
- De 'niendeur' was vroeger de hoofdingang van het boerenhuis en hiermee komen we bij de tweede functie van de stiepel.
- De drempel van het huis speelde een belangrijke rol in het boerenleven (zoals dat de bruid over de drempel werd gedragen).
- Voor de boer uit het verleden bestond er nog geen 'ontheiliging' van het huis, het leidt een eigen leven, het heeft een ziel.
- Als er op de middenpaal (stiepel) van de hoofdingang een teken werd ingekerfd, droeg dit bij tot de inwijding van het boerenhuis.
- De drempel is de grenslijn tussen 'buiten' en 'binnen'.
- Het boerenhuwelijk betekend ook spanning en gevaar, en vraagt om onheilafwerende ceremoniën, om van voorspoed verzekerd te zijn.
- In dit licht begrijpen we de niendeur opschriften beter, zoals die in Twente, de oostelijke Achterhoek, de Graafschap Bentheim en Münsterland tot bloei zijn gekomen, met name sinds 1540.
- Het stiepelteken dient dus voor het uitschakelen van kwade verschijnselen.

  't Lonnekermeer km 163,8	Veelsveld km 165,0   
---	--

Uitrit 31 Hengelo – Noord	Hengelo	
	Deurningen	

Hengelo Bezienswaardigheden

- Bijzonder is de grote Dorpsbleek met blekershuisje uit 1750.
- Een dergelijk huisje diende als wachthuisje bij het opzicht over de gemeenschappelijke bleek.
- Van de zeer oude NH Remigiuskerk is het koor uit de 14^{de} eeuw.
- De fraaie, gedetailleerde toren stamt uit 1450.
- De kerk heeft muurschilderingen in het koor die van voor 1400 dateren.

De twaalf apostelen zijn afgebeeld met spreukbanden waarop zij ieder een zin uit het Credo, de geloofsbelijdenis, uitspreken.

Uitrit 30 Hengelo km 157,7	N743 Borne. Hengelo	1
-----------------------------------	--------------------------------	---

Hengelo ± 8000 inwoners.

- Hengelo was als zetel van een van de Richterambten van het Scholtambt Zutphen altijd een centrum voor een wijde omgeving.
- De plaats is bekend om zijn paardenmarkt.
- Eeuwenlang werd deze om de twee weken op woensdag gehouden.
- In de jaren vijftig is daar bij gebrek aan paardenhandel een einde aan gekomen.
- Toch is Hengelo de laatste jaren als 'paardendorp' weer tot leven gekomen.
- Er zijn regelmatig paardenkeuringen en er is weer enkele malen per jaar een paardenmarkt, waarvan de grootste de kermismarkt in juli is.
- Ook vroeger diende de markt niet alleen voor de handel, maar tevens voor vermaak.
- Een oud gebruik in Hengelo is de brooduitdeling op Hemelvaartsdag bij de boerderij 'Muldersfluite' aan de weg Hengelo -Zelhem.
- De broden worden geleverd door de oude markeboerderijen.
- Dit was vroeger als vergoeding voor hun recht om plaggen te mogen steken in de markegronden.
- Het gebruik is blijven bestaan na ontbinding van de marke.
- De broden moeten voldoen aan een bepaald gewicht, maar aangezien er een prijs is voor het zwaarste brood, worden zeer grote roggebroden gebakken.
- Plaatsen met stadsrechten: Almelo, Blokzijl, Delden, Deventer, Diepenheim, Enschede, Genemuiden, Goor, Grafhorst, Gramsbergen, Hardenberg, Hasselt, Kampen, Oldenzaal, Ommen, Ootmarsum, Rijssen, Steenwijk, Vollenhove, Wilsum, Zwolle
- Enschede is de grootste stad met stadsrechten, Grafhorst (gem. Kampen) heeft stadsrechten maar is in feite een buurtschap.
- Hengelo is het grootste dorp van Overijssel.
- Zwolle is de hoofdstad.

Knooppunt Buren km 55,0	35	Delden / Enschede / Münster	1
--------------------------------	----	--	---

Uitrit 29 Borne – West km 54,2	Delden	
	Borne	

Bornebroek

- Sinds begin 2001 maakt Bornerbroek deel uit van de gemeente Almelo.
- Bornerbroek heeft ± 1800 inwoners.
- Veel inwoners hechten waarde aan de hechte gemeenschapszin die kenmerkend is voor het dorp.
- De kerk vormt het middelpunt en het herkenningspunt van Bornebroek.
- In de richting van Enter is de afgelopen jaren op kleine schaal een aantal nieuwbouwwoningen ontwikkeld.
- Het Brookshoes is het dorpscafé waar veel Bornerbroekers samen komen.
- De Bornerbroekse kinderen gaan veelal naar de St. Stephanus, de basisschool van het dorp.
- Met de recreatieplas Grasbroek en het Nijreesbos op korte afstand heeft het dorp ook een aantal belangrijke recreatieve voorzieningen binnen handbereik.

Km. 141,0 Knooppunt: Azelo.		Almelo – Zwolle.	
		Deventer - Amsterdam.	

Uitrit 28 Rijssen km 131,1	N347 Goor (Oad busbedrijf)	
	N347 Rijssen / Enter / Wierden	

Rijssen en de Pelmolen

- De Pelmolen is een unieke molen.
- Het is de enige windmolen in Nederland met de gecombineerde bestemming van olie- en pelmolen.
- De wortels van De Pelmolen liggen in de Beemster.
- Daar functioneerde hij aanvankelijk als Poldermolen.
- Toen hij overbodig was geworden, werd hij in 1752 door Ter Horst gekocht en naderhand als achtkante olie-pelmolen in Rijssen herbouwd.
- In de tweede helft van de vorige eeuw zag het er somber uit voor het voortbestaan van de molen, maar uiteindelijk is de bijzondere molen die veel publiek trekt in volle glorie hersteld.

Uitrit 27 Markelo km 123,5	N755 Markelo	
	N350 Holten / Rijssen / Hellendoorn	

Markelo

- Een echt Twents dorp met een oude boerenomgeving, waaruit de traditionele gebruiken niet weg te denken zijn.
- In het openluchttheater De Kosterkoele worden in juli en augustus de boerenbruiloften, een authentieke Twentse bruiloft anno 1830, gevierd met medewerking van o.a. de Markelose Boerendansers.

   Bolder km 121,7	Struik km 121,7   	
--	--	---

Uitrit 26 Lochem km 119,3	N332 Lochem	
	N332 Holten	

Lochem ± 18.500 inwoners.

- Lochem is een van de oudste kerkdorpen in de Achterhoek en kreeg in 1233 stadsrechten.
- De stad werd ommuurd in 1330.
- De muren zijn verdwenen, maar van de dubbele gracht is de binnengracht nog deels aanwezig.
- In de loop der eeuwen is het stadje vele malen belegerd, vooral tijdens de Tachtigjarige Oorlog.

Lochem en de "Witte Wieven"

- Wat voor wezens witte Wieven zijn is eigenlijk onbekend.
- Ze komen uit de tijd dat men nog verhalen vertelde in donkere huizen bij het haardvuur, een kunst die in onze moderne tijd verloren is gegaan.
- Zijn witte Wieven de dingen die men, als de duisternis gevallen was, in nevelslierten zag ('Dwaal en wees stil, dan ziet ge ze in hun gewaden van gesponnen vlas')?
- Of is het woord afkomstig van wittende, wetende Wieven?
- Ze stonden niet slecht bekend, ze waren helpers in nood.
- Maar als men ze plaagde of niet met voldoende eerbied benaderde joeg men ze tegen zich in het harnas.
- Het bekendste verhaal van de witte Wieven is dat van een jonge man die een waagstuk uit moest halen om de hand van een meisje te winnen.
- In het holst van de nacht zou hij naar de 'witte Wieven koele' rijden en daar een haarspit ingooien. (Een haarspit is het aambeeldje dat men gebruikte om de zeis te scherpen.)
- Dat lukte hem, ('Witte, witte wief, hier bring ik oe een spit') maar toen hij zich uit de voeten wilde maken kwamen de vertoornde juffers hem achterop.
- Hij kon nog juist de schuurdeur van zijn boerderij binnenvluchten.
- Het haarspit werd hem achterna geworpen en drong met grote kracht in het hout

Holterberg

- Natuurdiorama Holterberg heeft een van de grootste collecties Europese diersoorten van Nederland en laat meer dan 500 dieren zien, variërend van de grootste zangvogel van Nederland, tot de enige aap in Europa.
- Natuurdiorama Holterberg heeft 11 levensgrote diorama's waar veel van de dieren in staan.
- Voor kinderen heeft Natuurdiorama Holterberg verschillende mogelijkheden
- Natuurdiorama Holterberg is rolstoeltoegankelijk.
- Op loopafstand bevindt zich de Canadese begraafplaats (Canadian War Cemetery) dat zeer de moeite waard is om te bekijken!

  Boermark km 117,8	De Hop km 166,8   
--	--

Uitrit 25 Bathmen	Laren	
	Bathmen	

Bathmen

- Battum is een dorp in de gemeente Deventer, provincie Overijssel.
- Het inwonertal van de gemeente bedroeg 5328 in 2004 en de oppervlakte 26,48 km², waarvan 0,24 km² water.
- Tot de gemeente Bathmen behoorden naast het dorp Bathmen ook de dorpen en buurtschappen Apenhuizen, Dorthelhoek, Loo, Pieriksmars en Zuidloo.

Bathmen, het groene hart van Salland

- Bathmen is een levendig dorp in het Sallandse land tussen Deventer en Holten.
- Er zijn geen grote attracties, het is er vredig, kleinschalig en echt.
- Saksische boerderijen in de groene velden met roodbonte koeien afgewisseld met prachtige gemengde bossen is het karakteristieke beeld rond Bathmen.
- Voor mensen die rust en ontspanning zoeken is Bathmen en de buurtschap Loo absoluut een bezoek waard.

Uitrit 24 Deventer / Oost	N348 Deventer / Raalte	
----------------------------------	-------------------------------	---

Salland Algemeen

- Het hoogste punt wordt gevormd door de Lemelerberg (77 m).
- Sommige plaatsen in Twentse gemeenten worden historisch ook als Sallands gezien, zoals Den Ham in de gemeente Twenterand en Holten in de gemeente Rijssen-Holten.
- De streek langs de Overijsselse Vecht bij de plaatsen Gramsbergen en Hardenberg wordt tot Salland gerekend, ondanks haar liggen t.o.v. de rest van Salland.
- Het dialect van deze streek is een overgangsdialect tussen Sallands en Drents.
- Aan de randen van Salland liggen grotere steden als Zwolle en Deventer, waarvan de inwoners zichzelf niet als Sallanders zien.
- Daarom wordt Raalte vaak gezien als het centrum van Salland.

Deventer

- Dansen om de Pinksterkroon is een uitstervende Deventer traditie.
- Op Eerste Pinksterdag richten verschillende buurten 5 m hoge pinksterkronen op bestaande uit bomen met naar onder toe wijder uitlopende horizontale hoepels en slingers in de top.
- 's Middags dansen er kinderen rondom, 's avonds komen volwassenen aan de beurt. Als climax wordt de boom in brand gestoken of in de IJssel geworpen.
- De aloude Koekstad is rijk aan kleinere musea.
- In de Waag op de Brink, bouwjaar 1528, is streekfolklore en -historie samengebracht.
- Het gebouw is bekend om zijn ketel uit 1434 waarin volgens de overlevering valsemunten verbrand werden. (De stad kende in vroeger eeuwen haar eigen munten die geslagen werden in de Muntentoren; niet te bezichtigen).
- Naast de Waag staat het Museum De Drie Haringen, dat speelgoed, kostuums en stijlkamers toont.
- Aan de Noorderbergstraat staat het Mechanisch Speelgoedmuseum met treinen, autootjes en vliegtuigen.

Overijssel

- Is een provincie in Nederland. Overijssel grenst in het noorden aan Drenthe, in het noordoosten aan Nedersaksen (Duitsland), in het zuidoosten aan Noordrijn-Westfalen (Duitsland),
- in het zuiden en zuidwesten aan de Achterhoek, (provincie Gelderland), in het zuidwesten gescheiden door de IJssel, in het uiterste westen aan de Noordoostpolder, provincie Flevoland en in het noordwesten aan Friesland.
- Ten zuiden van de grens met de Noordoostpolder grenst Overijssel enkele kilometers aan het Zwartemeer. Grofweg is Overijssel te verdelen in de Kop van Overijssel, het Vechtdal, Salland en Twente.
- Het dialect dat er wordt gesproken rekent men tot het Nedersaksisch.

Uitrit 23 Deventer km 105,0	N348 Zutphen	
	Deventer	

Deventer

- Deventer werd voor het eerst genoemd 806 als Daventu Portu wel zijn er aanwijzingen dat deze plaats in de bronstijd en de ijzertijd ook werd bewoont.
- Van 866 tot 918 was dit de residentie van de bisschop van Utrecht.
- In 1200 kreeg Deventer zijn stadsrechten.
- Door een brand in 1334 ontstaan in een smederij is een groot deel van de stad verwoest, daarna is de stad voor zo ver mogelijk weer herbouwt met steen.
- De bouw van de eerste houten brug over de IJssel was in 1482.
- Tot aan 1874 toen de vesting werd opgeheven heeft Deventer eigenlijk allen maar slechte tijden gekend door oa de verplaatsing van het economisch centrum naar Holland.
- Bezienswaardig: De waag, een laat gotisch gebouw uit 1528 met allerlei torentjes en een zandstenen bordes uit 1643.
- Tegen de noordgevel hangt een koperen ketel waarin vroeger de valsmunters werden gekookt.

Uitrit 22 Twello km 95,0	N791 Twello.	
	Twello	

Twello ±12.000 inwoners.

- Gelegen tussen Apeldoorn en Deventer, aan de vrij drukke route tussen de Randstad en oost-Nederland (sinds het begin van de jaren '70 de snelweg A1), kreeg het 11de eeuwse Twello in de afgelopen decennia een meer industrieel karakter.
- De spoorlijn loopt dwars door het dorp maar Twello moet het al enkele tientallen jaren zonder station stellen.
- Al eerder werden adellijke geslachten en rijke handelaren aange-trokken door de landelijke omgeving in de nabijheid van Deventer.
- Direct rond Twello zijn nog enkele voorname buitenhuizen te vinden temidden van een aantrekkelijke afwisseling van landbouwgrond, weiden en veel kleine bospercelen.

   De Paal km 93,1	Vundelaar km 93,1   	
--	--	---

Veluwe en zijn "Wildroosters"

- Gemiddeld staat op iedere vierkante kilometer Veluwe 700 meter wilddraster, 600 kilometer in totaal.
- In 1895 werd begonnen met de inrastering van de domeinbossen bij Het Loo; het Deelerwoud en Varenna bij Hoenderloo volgden kort daarop, de Hoge Veluwe werd tussen 1908 en 1930 afgegrensd en in 1952 werd een hek rond het Vierhouster Bos geplaatst.
- Het is maar een greep, en ook binnen die terreinen staan weer allerlei rasters.
- Vanuit het standpunt van de terreinbeheerders hebben ze natuurlijk alle een bestaansreden, zoals controle over de eigen wildpopulatie en het buitensluiten van het publiek in bepaalde perioden.
- Rasters langs snelwegen zijn van levensbelang voor dier en automobilist, en boeren zijn gediend met hekken rond hun landbouwgronden.

Uitrit 21 Voorst km 89,2	N345 Voorst – Zutphen.	
	N345 Apeldoorn.	

Voorst (±3000 inwoners)

- Ligt te midden van een grote variëteit aan landschappen: een oude tak van de IJssel direct ten zuiden van het dorp, prachtige uiterwaarden tussen Voorst en de IJssel (de Rommelwaard) en bossen tussen Klarenbeek en Gietelo waaraan de Veluwe bandijk een historisch cachet verleent.
- Dat bosgebied (Appense Bos) is overigens uitstekend bereikbaar per trein.
- Bij het gehucht Klarenbeek ligt een station, eigenlijk de passeerplaats van de dieseltreinen op het enkele spoor Apeldoorn -Zutphen.
- In Voorst staat al tenminste sinds 893 een kerk; de laatgotische N.H. Kerk van nu, met Romaanse toren, is geheel uit tufsteen opgetrokken.
- Voorst heeft nog een paar fraaie oude boerderijen, vooral aan de rand, maar erg dik gezaaid zijn ze niet.
- Aan de overkant van de IJssel is Zutphen natuurlijk een bezoek waard.

Knooppunt Beekbergen km 86,6		Arnhem	
		Zwolle	

Beekbergen ± 2700 inwoners.

- Hoewel aan alle kanten omgeven door uitlopers van het weidegebied van het IJsseldal, hoort Beekbergen toch in de eerste plaats bij de Veluwe.
- Het glooiende terrein rond de dorpskom gaat naar het zuiden en westen al snel in bossen over.
- Veluws zijn ook de sprengen waaraan Beekbergen zijn naam ontleent.
- Van de watermolens van weleer is er nog één in bedrijf: de idyllisch gelegen Ruitersmolen.
- In de zomermaanden werkt de molen dagelijks en is te zien hoe vroeger papier werd gemaakt.
- Bij de molen is een heemtuin aangelegd en binnen worden exposities gehouden.
- Zoals zo veel kerken aan de oostflank van de Veluwe, is ook de N.H. Kerk van Beekbergen gedeeltelijk uit Duits tufsteen opgetrokken.

Uitrit 20 Apeldoorn / Zuid km 84,0	Beekbergen	
	Apeldoorn	

Apeldoorn

- Apeldoorn is een belangrijke vakantieplaats met grote natuurgebieden en nabije omgeving.
- Het Rijksmuseum Paleis Het Loo aan de Amersfoortseweg wil een beeld geven van de geschiedenis van het Nederlandse koningshuis vanaf 1685, aanvang van de bouw onder koning stadhouder Willem III t/m de laatste bewoonster koningin Wilhelmina.
- Sinds 1984 is, na een grondige restauratie, het paleis teruggebracht in de oorspronkelijke 17^{de} eeuwse hoofdvorm.
- Zo heeft Het Loo zijn bakstenenkleur teruggekregen.
- Het museum met de talrijke zalen en kamers is dagelijks m.u.v maandag te bezichtigen.
- Ook de vier naar 17^{de} eeuws ontwerp teruggebrachte en van niveau verschillende tuinen en de Koninklijke Stallen met o.a. koetsen zijn de moeite waard.

Veluwe - Gelderse Vallei

- De landschappen ten westen van de Veluwe staan niet als toeristische top attractie bekend.
- Ten dele is dat wel terecht: voor wandelaar en fietser hebben de winderige kustvlakte van de oude Zuiderzee en de bio-industrie van de Gelderse Vallei niet zo gek veel te bieden, al zijn op de meest onverwachte plaatsen prachtige oude boerderij en te vinden.
- Maar ook landschappelijk zijn er prettige uitzonderingen.
- De oude polder Arkemheen bij Nijkerk heeft een rustiek, wijds karakter.
- Zuidelijker in de Vallei wordt voor variatie gezorgd door talloze houtwallen en restanten van de heide die hier een eeuw geleden nog domineerde.

Uitrit 19 Hoenderloo km 79,8

**N304 Hoenderloo - Otterlo.
Ugchelen - Apeldoorn.**



Hoenderloo ±1400 inwoners.

- Hoenderloo is de ideale uitvalsbasis voor het verkennen van de grote natuurgebieden van de zuidelijke Veluwe.
- Een van de ingangen van het nationale park De Hoge Veluwe bevindt zich hier, het Staatswildreservaat begint aan de noordzijde en 6 km ten zuiden van Hoenderloo, aan de weg naar Deelen, ligt de ingang van het Delerwoud van Natuurmonumenten.
- Het dorpje ontstond begin 19^{de} eeuw met een plaggenhut op de plek waar nu de uitspanning Rust een Weinig staat.



Lucasgat km 73,3

De Hucht km 78,0



Uitrit 18 Kootwijk km 69,8

N302 Harderwijk – Kootwijk.



Kootwijk ± 300 inwoners. (Radio Kootwijk)

- Ten zuiden van Kootwijk ligt het Kootwijkerzand (591 ha), de grootste zandverstuiving van West-Europa.
- Het landschap verandert hier voortdurend, en een wandeling bij sterke wind kan zwaar werk zijn.
- Borden geven aan dat het gebied 'alleen op wegen en paden' toegankelijk is, maar u mag het hele zandgebied als één groot pad beschouwen.
- Waait het niet, dan kunnen de sporen van herten, zwijnen en vossen over lange afstanden worden gevolgd.
- Bijzonder is ook het klimaat: nergens in Nederland zijn de temperatuurschommelingen groter dan hier.
- Let ook op de korstmosvegetatie die zich plaatselijk in het zand heeft verankerd en de vliegdenen die vanaf de randen het stuifzand onder controle proberen te krijgen.
- Veel kans hebben ze niet: Staatsbosbeheer is regelmatig bezig de nieuwe opslag te verwijderen.
- Een eeuw geleden was ook het Loo Bos, ten westen van het Kootwijkerzand, een zandverstuiving.
- Beide gebieden grenzen aan uitgestrekte heidevelden en er zijn verscheidene uitgezette wandelingen.
- Vier kilometer oostelijk van Kootwijk liggen de dienstwoningen van **Radio Kootwijk**.
- Vanuit het radiozendstation, iets zuidelijker op de hei, werden in 1923 voor het eerst radiosignalen van Nederland naar Nederlands-Indië verstuurd.
- Het bijzondere betonnen, kathedraalachtige gebouw van architect J.M. Luthman kan maar moeilijk worden bekeken vanwege de bewaking van het terrein.



Jool- Hul km 66,2

De Strubben km 66,8



Uitrit 17 Stroe km 63,9	N310 Stroe	
	N310 Garderen	

Stroe

- Op een kleine ronde heuvel (waarschijnlijk door mensenhanden vervaardigd) ligt het kerkhof van Stroe, Strude geheten in de goederenlijst van de Utrechtse Maartenskerk.
- Hier lagen aan het begin van de 10^{de} eeuw 72 boerderijen, toebehorend aan de kerken van Utrecht en Luik, de kloosters van Fulda, Echternach en Werden en aan de koning.
- Op het kerkhof heeft een tufstenen kerkje gestaan dat waarschijnlijk in dezelfde periode gebouwd is als de Michaëlskerk (begin 12e eeuw), maar dat mogelijk net als de kerk van Oosterland een eenvoudige houten voorloper heeft gehad.
- Op het kerkhof van Stroe liggen ondermeer de gebroeders Lont begraven.
- Jan Lont was de laatste bewoner van de grote boerderij die even verderop langs de Stroeërweg staat en nu als museumboerderij nog steeds zijn naam draagt.

   Tolnegen 62,1	Tolnegen km 62,2   
--	---

Gelderland

- Gelderland ligt in het oosten en midden van het land.
- De Provincie heeft 1,9 miljoen inw. en de hoofdstad en zetel van het provinciaal bestuur is Arnhem.
- Het grensgebied strekt zich van de grens met het Duitse Land Nordrhein-Westfalen (oostgrens) landinwaarts naar het westen uit tot aan het IJsselmeer.
- De provincie wordt begrensd door de provincies Overijssel, Flevoland (noord- en noordwestgrens), Limburg, Noord-Brabant (zuidgrens), Zuid-Holland en Utrecht (westgrens).
- De provincie wordt van oost naar west doorstroomd door de Rijn, die bij Pannerden verandert in de Waal.
- Bij Huissen takt de IJssel af.
- Bij Tiel wordt de Waal verbonden met het Amsterdam-Rijnkanaal; de Maas vormt in het zuiden de grens met de prov. Noord-Brabant.
- Het grondgebied van de provincie omvat o.m. de Veluwe, de Achterhoek en de Betuwe.

Aanschoten km 59,6



Uitrit 16 Voorthuizen km 56,2

N805 Barneveld

N303 Voorthuizen



Voorthuizen ± (8700 inwoners)

- Heeft zijn bestaan waarschijnlijk te danken aan een doorwaadbare plaats (voorde) in de Voorthuizer Beek.
- Twee eeuwen geleden gingen de Hersenwagens op het traject Amsterdam - Deventer hier door het water, en dat gaf bedrijvigheid.
- Smederijen hadden werk aan de wagens terwijl de passagiers zich laafden in de tapperijen.
- In de 19^{de} eeuw, toen het schapendorp nog door heide werd omgeven, bleek de relatief korte afstand tot de steden van het westen van het land een troef.
- In de Barneveldsche Courant van 21 oktober 1892 werd geklaagd over de 'quasi hardlopers, muzikanten en andere autoriteiten die 's morgens uit hunne verplaatsbare woningen stijgen en hun route door 't dorp volbrengen'.

Uitrit 15 Barneveld km 54,0

N301 Garderen.

30 Barneveld - Ede - Arnhem (A12)



"De kippen van Barneveld"

- Voor velen is Barneveld synoniem met eieren.
- De verhouding mens: kip is er 1:46, wat neerkomt op twee miljoen kippen.
- Wekelijks veranderen hier bijna twaalf miljoen eieren van eigenaar.
- In heel Nederland zat de kippenhouderij traditioneel op de zandgronden.
- Een bijkomende ontwikkeling in Barneveld was dat hier aan het eind van de 19^{de} eeuw de Barnevelder werd gefokt: een kip die bruine eieren legde, en die waren meer in trek dan witte.
- De Barnevelder had ook een hoge productie en ze is wereldberoemd geworden.

  Palmpol km 52,0	Uilengoor km 53,2   
--	--

Uitrit. 14 Km.45.5	Hoevelaken	
Hoevelaken.	Amersfoort.	

km 44,3 Knooppunt Hoevelaken		Utrecht – Amersfoort – Leusden	
		Harderwijk – Zwolle – Groningen	

Hoevelaken

- Is een plaats in de Gelderse Vallei met circa $\pm$ 10.000 inwoners.
- Hoevelaken hoort bij de gemeente Nijkerk, maar was tot het jaar 2000 een eigen gemeente.

Geschiedenis

- In 1132 werd een moerasgebied ontgonnen en daar kwam Hoevelaken te liggen.
- In 1800 gaf Napoleon Bonaparte opdracht om de Dorpsstraat te verharderen.
- Later kwam die in onbruik door een nieuwe autosnelweg die later de A1 werd.
- In de tweede helft van de 20^{ste} eeuw is Hoevelaken snel gegroeid.
- Dit komt mede door de tv- en radiostudio's in Hilversum.
- Na 1950 maakte Hoevelaken een explosieve groei door. in deze periode werden het gemeentehuis (1954), het Groene Kruisgebouw (1954) en het winkelcentrum De Wiekslag (1967) gebouwd.

Uitrit 13 km 41,6 Amersfoort-Noord	Amersfoort	
---	-------------------	---

Amersfoort

- De gemeente telt ± 138.697 inwoners en alleen de stad ± 119.785 inwoners.
- Het is in bevolkingsaantal de tweede stad van de provincie Utrecht en de zeventiende (veertiende als men het buitengebied meetelt) van Nederland.

Muurhuizen

- De enige stad in Nederland met een middeleeuwse dubbele versterkingsgordel.
- Binnen de twee grachtenringen zijn nog vele monumenten van bouw- en geschiedkundige betekenis en schilderachtige hoekjes uit het verleden te bewonderen.
- Opvallend zijn de Muurhuizen.
- Nadat de tweede stadsmuur in 1450 gereed kwam, werd de eerste stadsmuur niet afgebroken.
- Door de binnenste van de twee stadsgrachten te dempen verkreeg men ruimte voor woon- en pakhuizen, die tegen de oude muur werden gebouwd.
- De straat die rond de oude stadskern loopt, kreeg de naam: Muurhuizen.

Groenste Stad

- In 2006 won Amersfoort de titel 'Groenste Stad van Nederland', die wordt toegekend door Etente Florale.
- De stad dankt haar titel aan het beleid die Amersfoort voert om haar natuur te behouden.
- De gemeente dingt ook mee naar de titel Groenste Stad van Europa.

Neerduist km 40,2



Uitrit 12 Bunschoten km 38,9	N199 Amersfoort	
	N199 Spakenburg/Bunschoten	

Bunschoten - Spakenburg.

- Bunschoten vormt met Spakenburg een aaneengesloten plaats waar het kleine haventje en de klederdracht van de Spakenburgse vrouwen aan vroeger tijden herinneren.
- De vrouwen in klederdracht ziet u vooral op de zaterdagmiddagmarkt.
- Een belangrijk evenement zijn de Spakenburgse Dagen, een folkloristische markt met demonstraties oude ambachten op vier woensdagen in juli en augustus.
- Bezienswaardig zijn verder de laatgotische kerk en de Leugenbank waar de vissers elkaar 'sterke verhalen' vertellen.

  De Slaag km 37,0	De Haar km 37,0   
---	--

Uitrit 11 Eembrugge km 34,0	Baarn / Soest	
	N414 Spakenburg	

Wereldrecord

- Het Groene Hart moet wereldrecordhouder zijn in de categorie sloten: circa 50.000 km sloot.
- Vele werden al gegraven in de Middeleeuwen en zijn daarna van generatie op generatie door de boeren onderhouden en uitgebaggerd.
- Dit soort sloten zijn een typisch Nederlands verschijnsel.
- In agrarische streken elders in Europa zijn ze minder talrijk en ook minder breed.
- In Nederland valt meer regen dan er op natuurlijke wijze kan verdampen of in de grond kan worden opgenomen.
- Sloten zorgen voor de afvoer van het overtollige water.

Uitrit 10 Soest km 30,6	N221 Baarn / Soest	
	Eemnes	

Soest

- De gemeente in de prov. Utrecht, heeft een oppervlakte van 46,17 km².
- Soest heeft 42 700 inwoners.
- De gemeente omvat de dorpen Soest, Soestdijk, Soestduinen en Soesterberg.

Paleis Soestdijk

- Paleis Soestdijk, gebouwd als jachtslot voor stadhouder Willem III, wordt sinds 1937 bewoond door prinses Juliana en prins Bernhard.
- Tijdens de regeerperiode van koningin Juliana was het paleis jarenlang het toneel van een groot defilé op Koninginnedag.
- Waarbij uit het hele land vertegenwoordigingen uit alle groepen van de bevolking langs het bordes trokken om de koningin verjaarsgeschenken aan te bieden.

km 29,2 		Utrecht – Hilversum en Huizen – Almere	
Knooppunt Eemnes.			

De Provincie Utrecht

- De provincie Utrecht ligt precies in het midden van het land,
- De totale oppervlakte van de provincie is 1434 km²,
- Het aantal inwoners bedraagt 1,1 miljoen
- De hoofdstad en zetel van het provinciaal bestuur is Utrecht.
- Het hoogste gedeelte van de provincie bevindt zich op de Utrechtse Heuvelrug, waar op verschillende plaatsen hoogten boven NAP +50 m worden bereikt.
- Vanaf deze stuwwal helt het terrein in het oosten af naar de Gelderse Vallei, die in het noordelijke deel zelfs beneden NAP ligt.
- Naar het westen helt het eveneens af.

Eemnes

- De gemeente Eemnes ligt aan het Eemmeer, grenst in het oosten aan de Eem en in het westen aan de provincie Noord-Holland.
- De industrie bestaat hoofdzakelijk uit Veehouderij; betonindustrie.
- Aanzienlijk toerisme en watersport vanwege twee jachthavens aan de Eem.
- Eemnes-Binnen heeft een laatgotische hervormde kerk uit de 15^{de} eeuw,
- Eemnes-Buiten heeft een laatgotische hervormde kerk uit de 16^{de} eeuw, herbouwd in 1921.

	restaurant km 28,2 	
---	---	---

't Gooi

- Het gebied 't Gooi ligt in de prov. Noord-Holland, in het noorden begrensd door het Gooimeer,
- Het gebied grenst in het oosten en zuiden aan de prov. Utrecht en in het westen aan de Vechtstreek.
- Het bestond vanouds uit de stad Naarden en de buurschappen Blaricum, Bussum, Hilversum, Huizen en Laren.
- In 1967 werd de samenhang van de gelijknamige zes gemeenten geïstitutionaliseerd in het openbaar lichaam Gewest Gooiland
- (in 1974 omgevormd tot het gewest Gooi en Vechtstreek, waar ook de gemeenten Muiden, Nederhorst den Berg en Weesp deel van uitmaken).

Uitrit 9 Laren km 27,0 	N525 Hilversum.	
---	------------------------	---

Laren (NH)

- Het Gooise dorp heeft een mooie Brink in het centrum en prachtige Saksische boerderijen.
- Het Singermuseum bevat een collectie Nederlandse en Franse schilderijen en beeldhouwwerken uit de 19^{de} en 20^{ste} eeuw, tekeningen, prenten en een collectie kunstnijverheid.
- Geologisch Museum Hofland is ondergebracht in een gedeelte van een Saksische boerderij.
- De collectie bestaat uit mineralen, zwerfstenen en fossielen.
- De grootste openbare St. Jansprocessie wordt jaarlijks op de 3^{de} zondag in juni gehouden.

Uitrit 8 Blaricum km 24,9 	N526 Blaricum.	
	N527 Huizen.	

Blaricum

- Blaricum heeft naast veel natuurschoon in zijn omgeving ook nog de Heemtuin, Torenlaan 50.
- Er groeien ca. 300 soorten planten en 20 inlandse boomsoorten.
- Dagelijks te bezichtigen.
- Het Gemeentehuis was eens de woning van de schilder William H. Singer.
- De interessante schilderijencollectie is te bezichtigen.

Uitrit 7 Bussum km 22,5 	Naarden / Bussum.	
	Bikbergen.	

Bussum

- Bussum, ligt in de provincie prov. Noord-Holland, 8, 09 km², met 30 900 inwoners.
- Bussum ligt in Het Gooi, tussen Naarden en Hilversum.
- De bodem bestaat overwegend uit pleistoceen zand.
- Tot de belangrijkste industrieën behoren de fabricage van cacao en karton.
- De gemeente was de bakermat van de Nederlandse televisie (studio Irene en studio Vitus), tot Hilversum die taak geleidelijk overnam.
- De katholieke Sint-Vituskerk is een neogotische basiliek ontworpen door P.J.H. Cuypers (1883–1884).
- Landgoed Bantam (Natuurmonumenten). Bosgebieden Kamphoeve en Laegieskamp (een van de laatste blauwgraslanden in Noord-Holland).

  Ronduit km 20,9 	Bastion km 21,3  	
--	--	---

Uitrit 6  Gooimeer km 17,8 	Naarden.	
	Naarderbos.	

Gooimeer

- Het Gooimeer is een randmeer van het IJsselmeer,
- Het meer ligt tussen Zuidelijk Flevoland en Het Gooi, van de brug bij Muiderberg tot het Eemmeer bij Huizen,
- Het meer heeft een opp van 2800 ha, is 0,50–2 m diep
- De vaargeul is ongeveer 3 m diep.
- Het natuurgebied Gooimeer (179 ha) is bijzonder rijk aan vogels.

Uitrit 5 Naarden\West km 16,9 	Naarden	
	Naarderbos	

Naarden

- Van de oude Vestingstad Naarden zijn de nog bijna gave, stervormige wallen uit de periode 1675-1685 prachtig voor het nageslacht bewaard gebleven.
- Binnen de vesting ligt het oude Naarden en wandelend over de wallen is het uitzicht op de vesting bijzonder mooi.
- Het Vestingmuseum, Westwalstraat, is gevestigd in een van de zes bolwerken, het bastion Turfpoort.
- Te zien zijn kanonnen, kruitvaten, handwapens, een maquette van het verdedigingsstelsel en levensgrote poppen die militaire situaties uitbeelden.
- Tijdens de Schuttersdagen worden de kanonnen in werking gesteld; de 2^{de} Paas- en Pinksterdag en de 3^{de} zondag in de maanden mei t/m september.

Het Naarderbos

- Is een groot dagrecreatieterrein langs de kust van het Gooimeer.
- Er zijn loofhoutbossen met plassen, een dag camping en een spartelvijver.
- Wandel- en fietspaden doorkruisen het gebied.

km 14,5  Knooppunt Muiderberg		Almere - Lelystad – Emmeloord	
---	---	--------------------------------------	---

Flevoland

- Flevoland is tevens een provincie van Nederland.
- Heeft een oppervlakte van 2412 km², met 273 000 inw.;
- De hoofdstad en zetel van het provinciaal bestuur is Lelystad.
- De provincie omvat de polders Noordoostpolder, Oostelijk Flevoland en Zuidelijk Flevoland,
- resp. tweede, derde en vierde inpoldering in het kader van de Zuiderzeewerken, en de gemeente Urk.
- De polders Oostelijk en Zuidelijk Flevoland worden aan alle zijden omgeven door het IJsselmeer en staan door zeven bruggen in verbinding met het Nederlandse vasteland.
- Het gehele gebied ligt beneden de zeespiegel.

  Hondswijk km 12,3 Richting Amersfoort	Hackelaar km 14,1  	
--	--	---

- Bij Muiderberg geven een verkeersbrug (1968) en een spoorbrug (1988) over het Gooimeer toegang tot Zuidelijk Flevoland.

Uitrit 4 Muiderslot km 12,4 	Muiderberg.	
---	--------------------	---

Muiderslot

- Aan de monding van de Vecht ligt het Muiderslot, dat omstreeks 1280 in opdracht van Floris V werd gebouwd.
- Het huidige uiterlijk verkreeg het kasteel rond 1370.
- Het meest bekend is het Muiderslot uit de tijd van P.C. Hooft die in de periode 1609-1647 de Muiderkring om zich heen verzamelde.
- De laatste restauratie werd aan het eind van de 19^{de} eeuw uitgevoerd.
- Kruidhof Muiderslot heeft zo'n 400 keuken- en geneeskrachtige kruiden.
- Op zaterdag en zondagmorgen gesloten.
- De Grote Zeesluis dateert van 1674 en is een belangrijke doorlaat voor het scheepvaartverkeer van de Vecht naar het IJsselmeer en omgekeerd en bovendien belangrijk voor de waterhuishouding.

Uitrit 3 Muiden km 11,8 	Weesp.	
	Muiden.	

Muiden

- Muiden heeft ± 6810 inwoners .
- De gemeente ligt aan weerszijden van de monding van de Vecht in het IJmeer en omvat de onderdelen Muiden, Muiderberg en Naardermeer.
- De oude stad Muiden heeft aan de oostzijde nog wallen.
- Aan de noordzijde ligt het Muiderslot.
- De hervormde kerk heeft een romaanse toren uit ca. 1200 en een laatgotisch driebeukig schip uit ca. 1400.
- De katholieke kerk is een waterstaatskerk uit 1822 (uitgebreid 1894).
- Op het grondgebied van de gemeente ligt een deel van het natuurmonument Naardermeer. Voorts is er het Echobos.

Km. 7,6  Knooppunt: Diemen.			

Diemen

- Hoewel het een weinig opwindende plaats is zonder bezienswaardigheden, werd Diemen al ruim voor Amsterdam bewoond.
- De naam Diemen is afgeleid van een dam in de 'Die' (net als 'IJ' een aanduiding voor water) waarmee de brede monding van het riviertje de Gaasp werd bedoeld.
- De rustige plattelandsgemeente groeide van 850 inwoners in 1849 naar ruim 20.000 in 1992.

Noord-Holland

- De provincie ligt in het noordwesten van Nederland;
- De totale oppervlakte is 4074 km².
- Het inwonersaantal bedraagt 2,5 miljoen inwoners.
- De hoofdstad en zetel van het provinciaal bestuur is Haarlem.
- Aan de monding van het IJ ligt de nationale hoofdstad, Amsterdam .

Uitrit 2 km 6,4 Diemen 	Richting Diemen	
---	------------------------	---

Diemen

- Het oudste deel van de huidige bebouwing ligt in een nieuwbouwwijk, even boven de A1.
- Op een 12^{de} eeuwse terp staat daar een klein Houten Kerkje uit de vorige eeuw.
- Op het hek rond het kerkhof is de middeleeuwse spreuk 'Gedenck te sterven' aangebracht.
- Ook staan er gereconstrueerde Boerderijen.
- Tot 1572 was Diemen de voedselschuur voor de eerste bewoners van Amsterdam.
- In dat jaar werd de grote kerk van de rijke boeren met de grond gelijk gemaakt door de Geuzen.

Uitrit 1 km 5,5 Diemen – Noord 	Richting Diemen	
---	------------------------	---

Km. 4,9  Knooppunt: Watergraafsmeer.		Haarlem / Den Haag. Leeuwarden / Zaanstad.	
--	---	---	---

Het Watergraafsmeer droeg vroeger de naam Diemermeer

- Omstreeks 1630 is het drooggemalen en werd polder (590 ha) met een polderpeil van NAP –5,5 m.
- Het in de polder ontstane dorp Watergraafsmeer werd met de rest van de polder in 1921 bij de gem. Amsterdam gevoegd, waarna het gebied
- In de 18^{de} eeuw wijkplaats voor welgestelde Amsterdammers (ca. 40 buitenplaatsen) – uitgroeide tot een (zuidoostelijke) stadswijk met diverse sportterreinen.
- Historische gebouwen zijn thans het buiten Frankendael (1660), de boerderij 'De Vergulde Eenhoorn' (1700) en het Rechthuis (1772)

Bronvermelding:



**Bekijk het verloop van deze
snelweg op
www.Autosnelwegen.net**

**© 2003-2006 by Autosnelwegen.nl en R. Walhout - Overname
van gegevens is toegestaan met bronvermelding
Laatste wijziging: 28-10-2006**